Mecanismos de representación del pasado y dinámicas de la performance en la Grecia Antigua. FFI2015-68548-P. (MINECO/FEDER, UE)

Investigador/es principal/es:: Jesús Carruesco
Investigador/es participante/s: Sergi Grau, Montserrat Reig, Joan Josep Mussarra, Xavier Riu (UB), Jaume Pòrtulas (UB), Joan Silva i M. Teresa Magadán
Investigador/es colaborador/es: Bernardo Berruecos (Universidad Nacional Autónoma de México), Roger Aluja (UB), Adrián Castillo, Francesco Ghilotti, Rubén García, Julia Janicka, Glòria Cot i Cristiano Casà
Fechas: 01/01/2016 - 31/12/2019

Financiación: MINECO, Proyectos I+D (FFI2015-68548-P)

Els grecs antics modelaven llurs identitats col·lectives i articulaven les estructures culturals i polítiques bàsiques de la societat mitjançant contínues reformulacions de llur passat. Aquest fenomen no es vehiculava únicament a través d'un discurs històric o biogràfic, sinó que es produïa en la interrelació permanent de múltiples discursos –mític, poètic, filosòfic, històric, però també iconogràfic i ritual. D'altra banda, en l'actualitat és generalment reconeguda la importància fonamental de la performance com a marc i mitjà necessari per a la realització efectiva de tots aquests discursos, especialment en època arcaica i clàssica.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

El present projecte té com a objectiu principal analitzar el paper fonamental de la performance i els discursos performatius en el complex procés de construcció i reformulació contínua del passat a la Grècia antiga, així com les principals línies de desenvolupament i recepció d'aquest fenomen en èpoques posteriors. La interrelació dels discursos performatius havia estat ja el tema d'un projecte anterior, que aquest prolonga i reorienta. Pretenem ara abordar l'important tema dels modes de construcció del passat i els usos performatius d'aquest en funció del present –usualment limitat a l'estudi de l'emergència del discurs historiogràfic–, des d'una perspectiva innovadora, que té en compte la multiplicitat dels discursos simbòlics operant a la cultura grega, –textuals i no textuals–, i pretén integrar amb aquest objectiu diverses disciplines de les Ciències de l'Antiguitat, combinant la interpretació filològica de les fonts textuals amb l'anàlisi iconogràfica i l'estudi arqueològic de la cultura material.

El projecte s'estructura en 3 línies d'investigació:

1. Mecanismes de performativització del passat: analitza aquells mecanismes interns dels discursos estudiats que permeten transformar les representacions del passat en una força activa (performativa), modeladora i transformadora del present en el qual la performance les insereix. Una atenció especial es dedicarà a l'estudi de la coralitat, en la mesura en què el cor, alhora discurs i pràctica performativa, és una estructura central a la cultura grega, capaç també d'operar com a paradigma simbòlic i metafòric en contextos no corals.
2. Mecanismes de construcció de les tradicions poètiques i els operadors culturals: anàlisi de les dinàmiques internes dels discursos performatius que permeten a aquests generar el seu propi passat, configurant així tradicions o gèneres dotats d'una història i una autoritat pròpies. Es dedicarà una especial atenció a l'estudi dels gèneres poètics (épica, lírica, drama) i les figures del poeta i el filòsof a la Grècia arcaica i clàssica.
3. Funcions de l'heroi en la 'presentificació' del passat: anàlisi de les funcions de l'heroi (en el mite i en el culte) en el procés de performativització i actualització del passat, amb un interès particular per l'estudi de tres fenòmens interrelacionats: el culte als ancestres, els

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

mites de fundació i l'epinici (oda coral que acompanya la celebració d'una victòria atlètica).
Per tal d'assegurar la unitat i la coherència de la investigació, s'han definit a més 2 línies transversals, de caràcter eminentment metodológic, presents en cadascuna de les anteriors:

1. Estudi de la relació entre fonts textuals, iconogràfiques i arqueològiques.
2. Estudis de tradició i recepció a l'antiguitat i en el món modern.
   El projecte també preveu la realització de nombroses activitats de formació i divulgació dels resultats, com ara el desenvolupament d'un projecte educatiu i l'organització d'una exposició, en col·laboració amb diversos col·lectius i institucions.